

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1896. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.	Felolós szerkesztő: BILKEI FERENCZ.	Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: Rotter Izsák és Weisz Herman tőzsdéjében.
---	---	---

Rossz szomszédság.

Nagyon megszórták egyesek nyomni a szót, ha a liberalizmus boldogító hatását akarják festeni. Széll Kálmán, a boldog Magyarország eszidőszerinti miniszterelnöke a minap is dicsekedett vele, hogy hazánk jelen és jövődjé boldogulása egyedül a liberalizmustól függ. Ha valaki a liberalizmus jellemét tanulmányozni akarja, nézzen át a szomszédságba, Ausztriába, ne a pofozkodó, egymást füléül-hajánál fogva ránczigáló, a földön hempergő hazafiakat és honatyákat nézze, hanem az egész feltevelésnek a gyökerét.

Írtunk már róla egyéb alkalommal is, hogy a liberalizmus a legszélsőbb alapon álló szociál-demokratákkal szavazott, hogy a konzervatív keresztény pártokat lehetlenné tegye. Tehát inkább akarta, hogy telforduljon az egész társadalmi rend, mint-hogy a kereszt ténye újra beragyogja földi vándorlásunk utját. Azon az alapon választott, most a megvetett alapon épít tovább. Mi a célja? Ausztria németiségét beleolvasztani a nagy-német birodalom kebelébe. A történelmi jog, az igazság, a hazafiság, az a sokat hánytorgatott hazafiság, a dinasztikus hűség hol maradt? Az most mellékes. Addig, a míg hasznát veték, mindig az ajkaikon hordozták, most, hogy más malomban akarnak őrletni, mint játékszert elvetik.

Nagy akadály azonban a mozgalom irányában az, hogy Ausztria népe katolikus, nagyrészt híven ragaszkodik ősei 19 százados hitéhez. Tehát szét kell őket robbantani, el kell őket szakítani őseik hitétől: „Los von Rom“, tépjétek ki magatokat Róma szivéből. Nagy naivitás kell ahhoz, mikor valaki a Los von Rom mozgalmat a hitleri meggyőződésre alapítja, a ki azt hiszi, hogy az a 4135 osztrák, a kik 1899 január 1-től, a mozgalom megindulásától 1900. október 1-ig hűtlenné lettek a katolikus egyházhoz, hogy ezek csak egy kis töredékben is a hitbeli meggyőződéstől sarkalva hagyták oda az ősi vallást, hogy meggyőződtek arról, miszerint a római egyház tanítása parhuzamba állítva a protestánsok tanításával, háttérbe szorol és vereséget szenved. Korántsem! Hiszen Wolf Károly, az egyik fő heccmester maga mondotta lapjában, hogy a „Los von Rom“ jelszó tisztán és kizárólag politikai tekintetből ered. Nem is Luthert s az ő meggyőződését hirdetik, hanem Wodan-nak, az ősnémet báltványának gyujtanak áldozati tüzet. Igaz, hogy vannak, — mint Mayer, szász-szuperintendens is — a ki egy röpiratában, így kiált fel: „Nem érezzük-e az osztrák mozgalomban az

Atyának kezét, a ki a Fiuhoz vonz és húz.“ Hogy pl. Schönerer urat, a fővezért — a ki egyenesen felekezetenküli lett sok másokkal, mi huzta, nem fudják, de hogy nem lelkiismereti meggyőződés, annyi bizonyos.

Azt hisszük, ez a rövid kis jellemzés, a mely a liberalizmus hಂಬoldogító és államfenntartó-jellemére oly szép világosságot vet, eléggé bizonyítja, hogy meddig jó és mire jó a liberalizmus. A dinasztikus hű-égről unidig kész külön lecke-órát adni, a törvénytszerteletben minden-ütt vezet, a jognál szentebb nincs előtte... addig, míg minden az ő óhajtatásának megfelelőleg halad az utján. De mikor a Felség Wekerle helyett Khuen-Héderváry grótot akarta a miniszterelnöki székbe ültetni, a Felség óhaja egyszerre devalválódott s a bánt szépen kitessékelték s behuzatták Wekerle kocsiját a zsidógyerekekkel.

A jogot, szabadságot mindig hirdetik, de ha megtörténék, hogy a fékevesztett liberalizmus helyett egy konzervatív keresztény-többségre jutna az uralom, majd meglátánk, hogy kik lennének a reakcionáriusok, kik forgatnák fel a meglevő állapotokat!

Az autonómiahoz nekünk ép úgy van jogunk, mint a protestánsoknak, de hát ha a kezünket lábunkat összetörjük is, még se juthatunk hozzá, mert hát a liberalizmusnak érdekét sérti a mi jogunk, ha pedig érdek és jog összeütközéséről van szó, szinte természetes, hogy a mi jogunk háttérbe szorul az ő érdekükkel szemben.

Ez a viszonzosság, ez a hazafiság, ez a dinasztikus hűség, a melyet a zsenge ifjuságnak jó lesz még idejekorán a fejébe verni, hogy derék s a liberalizmusnak mindig hű szolgája válhassék belőlük.

XIII. Leó pápa körlevele a keresztény szociálizmusról.

(Folytatás.)

Megvilágítván ilykép annak a tannak pontjait, melyet már más alkalommal körülmélyesen tárgyaltunk, reméljük, hogy megszűnnek a keresztény demokracia neve fölött való egyenetlenségek és az a gyanakvás, hogy neve veszedelmet rejt magában. És teljes joggal reméljük ezt. Mert figyelmen kívül hagyva a keresztény demokracia természetéről és határsáról táplált tulzó és téves véleményeket, senki sem fogja hibáztatni azt a törekvést, a melynek a természeti és isteni törvény értelmében egyetlen célja: a kézimunkával foglalkozni; őket lassan összes szükségleteik megszerzéséhez juttatni; s főként oda juttatni, hogy sorsuk kevésbé legyen terhes; hogy a családban és a társadalomban erkölcsi és vallási kötelességeiknek szabadon eleget tehes-

senek; hogy ne állatoknak, hanem embereknek, hogy ne pogányoknak, hanem keresztényeknek érezzék magokat; ilykép aztán könnyebben és nagyobb hűvel törekedjenek arra, a mi egyedül szükséges, arra a legfőbb jóra, melyet a világra juttatnak. Már pedig ez a céljuk, ez a törekvésük azoknak, kik a népet keresztény szellemben nevelni s a szocializmus mételetől megőrizni igyekeznek.

Szándékosan tettünk említést az erkölcsi-ség, a vallás kötelességeiről. Némelyek gyanús az tartják, a véleményük a néptömegekbe jut, hogy a társadalmi csupán gazdasági kérdés; pedig az igazság az, hogy első sorban erkölcsi és vallási kérdés az, melyet azért el sorban erkölcsi tömegeskel és vallási tényezőkkel oldhatni meg.

Kettőztek meg a munkás keresetét, csökkenték munkáját, szállították le az élelmiszereket árárt; ha e mellett a munkás, a mint gyakran megesik, teleszivja magát bizonyos tanokkal és bizonyos példák után indulva elveti Isten tiszteletét s megromlik erkölcsi-eiben: minden fáradság és segítség hiabavalónak bizonyul. Mindennapi tapasztalás az, hogy a munkások nagy része, a kik kevesebbet dolgoznak és több keresetre tesznek szert, ha féktelenül viselik magukat s elvetik a vallást, rendezen a legszánandóbb nyomorba dőlnek. Foszszátok meg a lelkeket azoktól az érzésektől, melyek a vallásos nevelés gyümölcsei, foszszátok meg a gondviselésben való bittől, a mértékletességtől, a takarékoságtól, a türelemtől és hasonló erényektől: meglátjátok, hogy minden erőfeszítések, mellyel fenn akarjátok őket tartani, semmivé lesz. És ez az igazi oka annak, hogy a mikor intettük a katolikusokat, hogy társulatokat és egyéb intézményeket alapsanak a nép felségítés végett, nem mulasztottuk el figyelmeükbe ajánlani, hogy igyekvésüket a vallásosság védőszárnyai alá helyezték.

A vagyontalanoknak a katolikusok által történt illetlen felkarolása annál nagyobb dicsegetet érdemel, mert abban a táborban történik, mely az egyház behatása alatt szüntelenül és szerencsésen gyakorolta a szeretetet, az időviszonyokhoz képest. A kölcsönös szeretet törvénye, mely az igazságosságnak ügyösülvén tökéletessége, nemcsak azt parancsolja, hogy adjuk meg mindenkinek a magáét és ne háborítsuk jogaiban, hanem azt is, hogy egyik gyámolítsa a másikat, nem szóval, sem nyelvel, hanem cselekedettel és igazsággal, megemlékezvén a megváltó Jézus szavairól, a ki szeretettel így szólt tanítványaihoz: Uj parancsolatot adok nektek, hogy szeresétek egymást. Arról ismernek meg mindnyájan, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel lesztek egymáshoz. És az ilyen kölcsönös segítség, noha fűgondját a lelkek el nem vehető üdvére kell fordítania, nem feledezhetik meg az élet szükségleteiről és kényelmeiről sem. Erre néve nem mulasztatjuk el emlékeztetnünk hozni azt, a mit Jézus felett János tanítványainak, a midőn kérdezék: Te vagy-e, a ki eljövendő vala, vagy mást várunk? Mire ő, hogy a küldötteknek megmagyarázza hitváását, emlékeztette őket Izaiás jóvondülésére: A vakok látnak, a sánták járnak, a poklosok tisztulnak, a siketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek az evangélium hirdettetik. És megemlékezvén az utolsó ítéletről, a jutalom és büntetés kiszabásáról, kijelentette, hogy különös tekintettel lesz arra a szeretetre, melyet az

emberek egymás iránt tanusitanak. Nem kerülhetem el, hogy ne emlékeztessék benneteket, minő hallgatagon tért át a szeretet lelki művei fölé, mikor a testi jótéteményekre oktatta a tanítványait s azokat úgy tüntette föl, mintha iránta gyakoroltatnának: Mert éheztem és ennem adtatok, szomjuhoztam és innom adtatok, jövevény voltam és befogadtatok engem, meztelen voltam és befűdtetek engem, beteg voltam és meglátogattatok engem, tömlőczenben voltam és hozzám jöttetek.

Krisztus a szeretet e kettős, lelki és testi gyakorlásának tanához saját példaadásait csatolja, melyekről mindenki tudja, mily fényességűek. Nagyon kedves dolog, rá gondolni felhívására, mely atyai szívből kitért: Szánom a szeretet s készségére, hogy az elhagyottakon, ha kell, csodatétellel segítsen, miről az evangélista így értesít: Körüljárt, jöltevéen és meggyógyítván mindazokat, kik az ördög hatalmat vett.

Az apostolok buzgón követték az ő szeretetának e veit, s a kik egyesültek az ő hitében, különböző intézményeket hoztak létre, hogy felebarátaik nyomorúságán segítsenek. Ezen intézmények, melyek folyvást gyarapodtak, valóban kiváló és sajátos ékességei lettek a kereszténységnek és az abból származó polgárosodásnak, melyeknek csodálatával nem telnek be az igazságos emberek, különösen ma, mikor oly nagy a hajlandóság, hogy kiki a maga kényelmét keresse, nem pedig hogy felebarátjának javára gondoljon.

Ne zárják ki a jótékonykodás módjaiból az alamiznászkodást se, melyről Krisztus azt mondja: A mivel bővelkedtek, abból adjatok alamizsnát. A szociálisták rosszalják ezt és meg akarják szüntetni, mint a mely nem fér meg az emberi méltósággal. De ha ez az evangélium parancsolata szerint és a keresztény szokás szerint történik, akkor nem lesz fennéjázó kérdéssé annak a részén, a ki adja, sem nem alázta meg azt, a ki kapja. Sőt hogy az emberhez méltatlan, annyira távol áll az igazságtól, hogy ellenkezéleg az embereket közelebbre hozza egymáshoz és szítja kölcsönös szeretetük hevét. Mert senki sem oly gazdag, hogy ne lenne szüksége és senki sem oly szegény, hogy ne tudna máson bizonyos dologban segíteni; a dolog természetében rejlik az, hogy a jóakaratu és egymásban bizó emberek kölcsönösen kérik és adják egymás segítségét. — Ily módon az igazságosság és szeretet által a krisztusi méltányossággal és szelidséggel egységes szervezetbe foglalhatják össze az emberi társadalmat, melynek tagjait gondviselészerűleg vezethetik be a magán és közjólét áldásaiba.

(Folyt. köv.)

UJDONSÁGOK.

— **József főherceg családja Szicziában.** József főherceg neje, Klotild főhercegnő, Erzsébet és Klotild főhercegnőkkel e hét folyamán a marseillei vonalon közlekedő Buda gőzessel elutazik Szicília szigetére, Palermóba, hogy meglátogassa ottjövő leányát, *Mária Dorottya* főhercegnő asszonyt, az orleansi herceg feleségét és fiát, *József Agost* főherceget. A f. hercegi család Palermóból Nápolyba megy, onnét esetleg még Génába és Marseillebe is ellátogatnak.

— **Körlevél.** *Károly* János káptalani helynök, nagyprépost ur, IV. és V. számú körleveleiben közli XIII. Leo pápa Ő Szentiségének apostoli leveleit, melyekben a Szentesség Atya leírja a múlt év május 24-én szentté avatott De la Salle János, „az iskola testvérekről“ nevezett congregatio alapítójának és Cassiáról nevezett Ríta sz. Ágoston rendű apácának élete történetét s a szentté avatás fejleményeit. Továbbá közöl az illeték-egyenérték adó ügyében hozott egy elvi jelentőségű határozatot, valamint azon elvi jelentőségű dolgot is feljuttja, hogy *másállású ember keresztváltási tisztelet nem vállalhat.*

— **Uj püspök s új élet.** A mint látszik mégis hathatós szó a Tóth Artur bátyánk szava. Megharagusznak érte, de azért követik. Lám a Székesfehérvár és Vidékének nyomatosok puha karjaiba hanyatló kényelem-szeretetét is addig ostromolta, míg egy nagyjelenségű eredeti cikket ki nem srófolt belőle. A Sz. és V. lendületes sorokban ír Fejérvár leendő püspökéről, a ki városunk fia. A leendő püspök egyéniségéről szólni nem akarunk, nem is azért írunk, mintha akár pro, akár contra egy szót is akarnánk szólni. Mi az egész egyházmegye hívóival együtt buzgón kérjük nap-nap után az Istent, hogy Krisztus Szive szerinti főpásztoral ajándékozza meg az ő népet s legyen a jövő püspök bárki, mi csak olyant tudunk elképzelni, a ki egyházunknak s hazánknak hű, igazi fia, mi másfélket nem ismerünk.

Nem ez a bökkenő t. laptárunk cikkében, hanem az, hogy a boldogult püspök emlékére az ellenszenvesség, a gyűlöletesség fekete posztaját borítja:

„Éz a város — ugymond — megelégette már a vallási villongásokat, megelégette, hogy visszakerült a középkor setét világa, amikor nem a hazafias tisztesség és polgári becsület szerint mérlegelik az embert, hanem vallása szerint.

Éz a város megisnlette eléggé a vallás-háborut“ stb. stb.

Hogy a boldogult püspök hogyan érdemelte ezt meg, nem tudjuk. Volt Fejérvárott vallási villongás, vallási háboru, üldöztek itt valakit azért, mert zsidónak, vagy kálvinistának vallotta magát? Tiz esztendő alatt nem tudtunk ilyent s nagyon szeretnénk, ha valaki ilyenre rá is tudna mutatni.

Nem terjeszkedtek t. izraelita polgártársaink a régi uton? Nem terjeszkedtek a kálvinisták Steiner püspök idejében épen úgy, mint annak előtte? Hányat ültetett be csak Sárközy Aurél, a kit nem a kálvinisták alispánjának választottak meg, hanem Fejérmegye alispánjának választottak meg, hányat ültetett be a katolikusok rovására kis és nagy hivatalokba Steiner püspök idejében is? Az nem volt felekezetiesség, hanem a Steiner püspök hangszította katolikus voltát, az Egyházhoz való rendületlen ragaszkodását, az felekezetiesség, vallásüldözés, vallás-háboru? Valóban furcsa igazságszolgáltatás!

Különböztet a furcsa argumentálást ő maga sem fogadja el, kitűnik a cikk elejéből, a melyben így beszél: „igazi eszménykép volt ő katolikus szempontból, törhetetlen ragaszkodása a vallás iránt, rendíthetetlen hűség a pápához és lélekig ható áhitatos keresztény jámborság, ezek voltak a nagy férfi jellemvonásai.“ Tehát azt tetszik hinni, hogy az ideális kereszténység, az eszményi katolikus a középkor sötétségében él, a pápához való rendíthetetlen hűség talán kizárja a hazafiságot? Az ilyen nagy mondásokat kikérik magunknak. Mi katolikusok, a kik 900 esztendőn keresztül vért és életet áldoztunk a magyar hazá földjéért, mindenkor vagyunk olyan hazafiak, mint bárki ija fia s a tudományok terén sem maradunk senki mögött.

Egyébként az egész kirohanásra azt mondhatjuk: „Der schuster soll bei seinem Meister bleiben.“ Suszter maradj a kaptafánál. Ugy vesszük észre, hogy a Sz. és V.-nek dunsztja sincs a helyes katolikus állásponttól. A Sz. és V. jelöljén csak rablínusokat a zsinagóga számára. Biztosíthatjuk, hogy bármiféle Buksz-

baumot, Herczét, Stern vagy Kohnt kíván a zsinagóga fejének, mi egy árva szóval sem fogunk neki tanácsot osztogatni s a zsidók álláspontját uszupálni és nem fogjuk mondani, hogy ilyen vagy olyan urat ültesen a „mi“ rezidenciánkba“, mint ő mondotta.

— **Főispáni hivatalvizsgálat.** Csak nemrégiben adtuk hírt arról, hogy *Fiáth* Pál báró főispán váratlanul megjelent néhány községben s megvizsgálta az előljárásági, jegyzői irodákat, azoknak ügymenetét, pénzkezelését s rendet talált mindenütt. Most a városházán jelent meg ily váratlanul s ma délelőtt a polgármesteri hivatalban s a számvéveségnél tartott beható szemlést. Bár az eredményt nem tudjuk akarjuk hinni, hogy kellemetlen meglepetésekre nem számíthatunk. Egyet azonban ez alkalommal is tapasztalhattunk s azon elsmozó jelenség, hogy a városi tisztikarban a kölcsönös tisztelet, szeretet — természetesen a becsület határai között, — sőt még a hivatali titok is nem valami erős lábon áll s ennek az állapotnak a szanálását a közügyek iránt melegen érdeklődő főispánunknak e helyütt is bátrak vagyunk szives figyelmébe ajánlani.

— **Közönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik feledhetlen felesegem halála és temetése alkalmával megjelenésükkel, vagy részvétükkel gyászunkat enyhíteni kívánták, különösen a Déli Vasuti dalegylet énekkarának, a mely gyönyörű gyászalaival fájó szenvedésünket csillapította, e helyen is őszinte köszönetemet nyilvánítom. *Balázs* Viktor és családja.

— **A városi pénzügyi szakosztály ma d. e.** 10 órakor Nemsits Gyula pénzügyi tanácsos elnöklete mellett ülést tartott s mint minden évben, úgy az idén is a méhész-egylet javára 200 korona segély kiutalását hozta javaslatba. Felette fontos és szükséges tárgyban hozott határozati javaslatot ez alkalommal a szakosztály, a mennyiben a polgármester részére a halasztást nem tűró kiadások azonnali eszközölhetése végett 1200 korona erejéig kézi pénztár létesítését hozza javaslatba. A ki ismeri a polgármesteri hatáskört, az csak azon csodálkozhatik, hogy e pénztár létesítése csak most kerül szönyegre, mert e nélkül a polgármester akarva nem akarva a legnagyobb óvatosság mellett is formai hibába eshetik s a kevésbé hozzáértők előtt a jó hírnév rovására gyanuba keveredik. Örömmel látjuk tehát ez ügy illetén állását s hisszük, hogy más városok korábbi példáját követve a törvényhatósági testület is magévá teszi a szakosztály felfogását.

— **A Tamásfi-lakoma,** mely f. hó 9-ikére volt tervezve, elmarad. Ezen, azt hiszem, nem is csodálkozhatunk.

— **A moóri gyilkosság újabb áldozata.** Még alig hült meg a vér a gyilkos *Negele* öldöklő késén, még alig hantolták el Nagy Antal véres tetemét, újabb áldozatot kívánt a gyalázatos rémtett, mely az apátlan négy árvat most már anyátlanná tette. Mint moóri levelezőnk írja, a meggyilkolt Nagy Antal neje nem tudott menekülni a rémes képtől, tájlatla, siratta férjét s nem talált vigasztalást, megnyugvást sehol sem. Buskomor lett, majd siró göröcsöket kapott, míg végre mély fájdalomában elméje megzavarodott. Eleinte csendes örült volt, ész nélkül már csak szive érzett s a bánatos özeveg szava zokogás volt csak, mig-nem boszura gyulladt s a vérért dühöngve vért kívánt. Az árvák otthon anyja nélkül, az anya tegnap óta a helybeli Szent-György kórház disztelen, rideg cezellájában keseregnek az apa, a férj elhunytá felett.

— **Jótekonyság.** A székesfejérvári jótekonynegyellet részére a városi takarékpénztár 400, a megyei takarékpénztár 600 s a kereskedelmi bank 160 koronát adományozott. Mindhárom pénzintézet tek. igazgatóságának e jótekonny adományokért, nemkülönben Siebenrock Gusztáv báróné 6 méltóságának az adott 10 koronáért ez uton is hálás köszönetet mond *Reé István* pénztárnok.

— **Egy elfelejtett Vörösmarty emlék.** E czim alatt megirt közleményünkre *Belezny János* velencei plebánostól vettük az alábbi helyreigazító sorokat:

A fenti czimű közleményre vonatkozólag tisztelettel tudatom, hogy Vörösmarty Mihályt Nádapon keresztelték, az csak a pusztá véletlennek tudható be, mivel K. Nyék mindig Velenceze róm. kath. plebánia filiális volt (1776-tól anyakönyvvél is bír). De a legnagyobb valószínűséggel éppen a keresztelés alkalmával a velencei plebános hivatalosan el lévő foglalva, plebániájától távol volt, s így került a kis újszülött a nadapi templomba. A költő többi testvérei (5-6) mind Velenczén kereszteltettek. A jó öreg Krizsán bácsi csak 1834-ben született, — tehát hogyan gondolhatta, hogy 1800-ban ő hozzá borvásárlók jönnek? A keresztelő *Obermann Mihály* nadapi plebános volt. A nyékiek mindig Velenczén jártak templomba; a Vörösmarty család is, mivel sok ideig Velenczén laktak.

— **Vizvezetési ügy.** A városi vízvezetékügyi bizottság tegnap d. u. 3 órakor *Havranek József* polgármester elnökle mellett ülést tartott, a mely érdemleges határozat nélkül folyt le. A polgármester bejelenté, hogy *Diebilla György* a szabályrendelet-tervezetet elkészítette, de miután a Halser czég még nem adta be az ajánlatát, a szabályrendelet még nem tárgyalható. A Walse czég elfogadja a város feltételeit s ajánlatot fog benyújtani; *Rozgonyi Sándor* budapesti mérnök próbamunkálatokra kér engedélyt, melynek eredményéhez képest október hó 31-ig ajánlatot fog benyújtani. Kijelentése szerint egy német bank a finanszírozást már elvállalta. A próbamunkálatokra az engedély megadatott.

— **Értesítés!** A Vörösmarty-kör t. tagjait tudomásvétel végett van szerencsém értesíteni, hogy a folyó hó 9-ére tervezett zene-estély — kellő érdeklődés hiánya miatt — elmarad. Fehérvár, 1901, márczius 7. dr. Palánszky Miklós, háznagy.

— **Az adózó polgárok figyelmébe!** Az 1901-ik évre az I-ső és II-ik osztályu kereseti adó kivételével, az összeállított lajstromok a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban f. hó 13-ig közzeszlésre kitéve lesznek. A kik ezen adónemmel már a múlt évben megróva voltak, azok a lajstromok kitételének napját, azon adózók pedig, kik ezen adóval ez évben rovatnak meg, adótartozásuknak kézi adókönyvecskéikbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt felszólamlásaikat írásban adják be, mert az elkészítés beérkezettek figyelembe nem vétetnek. — Az 1091-ik évre a házbr adó kivétési pótlajstrom a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban f. hó 13-ig közzeszlésre kitéve lesz. Azon adózók, kik ezen adónemmel már a múlt évben megróva voltak, a mennyiben a kivétést sérelmeselek találják, e lajstromok kitételének napját, azon adózók pedig, kik ezen adóval ez évben első ízben rovatnak meg, adótartozásuknak kézi adókönyvecskéikbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt felszólamlásaikat a városi hatóságnál írásban adják be, mert az elkészítés beérkezettek figyelembe nem vétetnek.

— **Névváltoztatások.** *Stern Emil* kis-böröcsői születésű, budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei: *Anna, Andor* és *Imre* vezetéknevüket „Szavozd“-ra, — *Puta Lajos* iszka-szent-györgyi születésű, budapesti lakos pedig, ugy szintén kiskoru gyermekei vezetéknevüket miniszteri engedéllyel „Pálfi“-ra változtatták.

— **Pik-nik.** A nagybóti időszak alatt a kereszténység a megváltás fája mellett áldja Istenét s felhangzik a mélabus, fájdalmas maldia: Keresztények sirjatok . . . ! Bizony sirjatok, mert ismét asztozkodnak Krisztus köntösén, itt a 900 éves Regnum Marianumban teszik ezt, beletér ezek áhitatába a világfia zajos mulatságának disszonáns hangja, hogy megsértse, megcsúfolja a könnyelmű házigazda jószívűségét. De ugy kell nekünk, nem hittünk a röpke szónak: adj a tótnak szállást, kiver a házból. Talán a józslés, az ildomosság azt követelné, hogy a kereszténység e nagy napjában keresztény államban a nem keresztény polgártársak is lehetőleg kerüljék a *tüntetőleg* zajos mulatságokat; ámde a keresk. csarnok ezt, úgy látszik, nem respektálja. Csak az a megnyugtató, hogy héber és nem héber lapjársaink által leközölt névsorban kereszténység 1, mondó egy családdal volt képviselve. Csak tüntessenek izraelita honfirtársaink, a hatás visszahatást szül.

— **Elhunyt tanító.** A napirenden levő sok szomorú temetés közt is nagyon szomorú és megható temetésen vett részt vasárnap délután Rác-Almás népe. *Pokorny Alajos* nyugalmazott közégi tanító dőlt ki az élők közül, miután egy évvel előbb a nemzet napszamosainak sorából dőlt ki. Őt évvel ezelőtt ment Rác-Almásra, mint erőtől, egészségtől és reményektől duzzadó 21 éves fiatal tanító. *Supka István* tanítónál vett lakást és ellátást. *Supka* és neje tüdővészben haltak meg és a fiatal ember bizonyára töltök kapta el a gyilkos kört, mely márczius első napján egy vérbányás után sirba döntötte őt. Itt hagyta vigasztalan nejét és kicsinyre árváját. Aidás a korán elhunyt emlékére.

— **Adomány.** A helybeli pénzintézetek a jótekonny czéla szánt összegekből ez évben is szivesek voltak a székesfejérvári kereskedelmi betegápoló-egyletnek adományozni; nevezetesen a székesfejérvári takarékpénztár 50, a fejmegyei takarékpénztár 40, a székesfejérvári kereskedelmi bank 40 koronát, mely szives adományokért s különösen az intéző köröknek ez uton is köszönetünket nyilvánítjuk az igazgatóság nevében. *Schmelzer Jákó* pénztárnok. *Bartos Gyula* titkár és könyvelő.

— **Jó tettért jót ne várj.** *Pemmer József* sörpince-utcai lakos egy szegény, lerongyolt embernek hosszas rimázkodásra szállást adott az istállójában s elképzeltető, mily nagy volt meglepetése, midőn reggelre kelve a napszamosnak hült helyét találta, sőt a vendéggel együtt nyoma veszett két lóokrócznak s egy lószerszámoknak is. A rendőrség a nyomozást a feljelentés megtétele után megindította, de hogy a nyomozás eredményre is vezet, azt binni alig merjük, mert rendőrbiztosaink lázas szorgalommal dolgoznak az irodában közigazgatási ügyekben s a mai viszonyok között a rendőri funkció csak harmadrendű foglalkozás. Sajnos!

— **Magbeszéd.** Kiszöbön a tavasz. Itt az idő, hogy a gazdálkodó és kertészkedő közönség a szükséges magvakat már beszeresse. De honnan? Vidéki közönségünk rendszeren a utazó maghazalókat szokta bevárni, kiktől aztán régi, csiraképtelen magot vesz, vagy pedig olyant, melyből egészen más növény kel ki, mint a minőt várt. Így a káposzta-magból rendszeren vadrepceza, sárgarépából vadmurok lesz, a legszébb és legkedvesebb virágok, u. m. viola, ősi rózsza stb. között alig akad egy-egy szebb példány, többnyire mind üresek, a takarmány-repamag többnyire akkor kezd csirázni, mikor a Mauthner-féle csillaggyűjti repamagból kikelt növény már kapa alá fejlődött ki. Mindezeket tekintetbe véve, csak jó szolgálatot véltünk tenni olvasóinknak, mikor figyelmüket *Mauthner Ötön* budapesti udvari magkereskedő czégre, mint általános elismert legmegbízhatóbb magbeszerzési forrásra felhívjuk és annak igénybe vételét részünkről a legmelegebben ajánljuk, mert onnan feltétlenül csiraképes és olyan faju magot kapnak, mint a minőt rendelnek.

— **Adomány és köszönet.** Az „Adria biztosító-intézet“ a csákvári önk. tízoltó-testületnek *huss* koronát adományozott. A fenti biztosító-intézet igazgatóságának ezen áldozatkésztségeért a leghalásabb köszönetnek az kifejezést a *parancsnokság*.

— **Éltető gyermek.** Özv. Kiss Andrásné mint cseléd keresi meg mindennapi kenyerét Budapesten s a mellett tehetségéhez képest gondoskodik *Gyula* nevű 10 éves fiáról, a ki már 7 hónap óta özv. *Vadász Györgyné* gyümölcs-utca 41. sz. alatti lakosnál van ellátáson. A gyermek tegnap délután elment az iskolába s azóta nem tért vissza lakására. *Vadászné* nem tartja lehetetlennek, hogy a fiut anyja vagy *Kiss Sándor* szabad battyányi lakos, a gyermek nagybátyja, vitte el. A fiun távozásakor szürke ruha s vörös köntött sapka volt. A rendőrség a szükséges nyomozási eljárást folyamatba tette.

— **Ezüst óra nickelből.** Egy vigécz-féle alak *Holti József* helybeli lakos előtt lefesti szánandó nyomorát s kérve-kéri, hogy 14 frtos ezüst óráját 7 frtért vegye meg, *Holti* meg is vette s midőn egy zálogházban az óra műemlége iránt érdeklődött, sajnálatlalt vette tudomásul, hogy az óra nickelből van. A vigéczet *Holti* a rendőrség figyelmében ajánlotta.

Színház.

Márczius 5.

Fuillet „*Delila*“ czimű drámája *Szathmáry Lajos* jutalomjátékául volt hirdetve; a jutalmazandó megbetegedése miatt azonban az előadás nem volt jutalomjáték és *Szathmáry* szerepét *Déry* játszotta el. Közönség igen csekély számmal volt, a minek oka valószínűleg az „*Ocskay* brigadéros“ másnapi premijére, másrészt a fejmegyei közönség nagyrészt idegenkedése minden szomorujátéktól, egyszóval a tehetséges és ambiciózus hősszerelmes egyéniségén kívül álló okok tartották távol a publikumot a színháztól. Pedig ugy az előadott színmű, mint az előadás s különösen *Lányi Irma* diskrét, finom játéka nagyobb közönség méltánylását érdemelte volna meg. *Tisztay* és *Fóti Frida* a szokott szerepkörüktől eltérő drámai talajon megállták helyüket.

Márczius 6.

Ocskay brigadéros. Herczeg Ferencnek e nagy hirre kapott történeti színműve elkerült tehát hozzánk is és a kik érdeklődtek a pro és contra annyiszor megvitattott darab iránt, közvetlenül szerezhetek meggyőződést arról, mennyire érdemelte meg az „*Ocskay brigadéros*“ azt a nagy hű-bőt, a mit Herczeg Ferencnek, az előkelő kormánypartii képviselőnek, jó barátai csináltak. Nos tehát azt a benyomást szereztük a mi szerény társulatunk előadása után is e darabról, hogy messze kiválik a közül a sok rossz magyar színmű és dráma közül, a mit az utóbbi évek termettek, de hogy az *idők* számára iratott volna, azt csak a jó kollegák állíthatják; az elfogulatlan szemlélő azonban meggyőződik arról, hogy a rendkívül ügyes, rutinirózott író, ki a színpadi hatás összes titkait ismeri, s a beszédes, illetve beszéltetés művészetét bírja, gyönyörűen színezi a színpadi hatásra önként kínálkozó képeket, s elég ügyes felkutatni s kibaszni azokat az eszközöket, melyek oly hálás thémának, — mint a kuruczlabancz harc — feldolgozásában szinte kikerülhetlenek, de igazi, mélységes drámai erőt, — mely szükséges lenne ahhoz, hogy műve időkre alkotott legyen — kifejtteni nem tud. Képzeld el *Ocskay* történetét a nélkül a háttér nélkül, mely oly érdekesség teszi azt, s hagyjuk ki a csupán hatásra szánt jeleneteket, melyek igazi drámában egyáltalán nem szükségesek, s akkor megmondhatjuk, hogy valószínűleg drámai hőse ő, vagy pedig csak néhány szép és hatásos jelenetek központja. E kérdésen fordul meg az „*Ocskay brigadéros*“ sora, s azt hisszük, nem tévedünk, ha erre feleltél az utóbbit adjuk. Mintegy önmegnyugtatalán néhány gondolatot akarunk erre nézve kifejtteni.

Senki sem fogja talán vitatni, hogy *Ocs-*

kaj jelleme erőltetetten van megalkotva; az írónak szüksége volt drámai hőse, s miután az gazember nem lehetett, hát szépíteni, simogatni kellett, akármilyen módon. S ez a simogatás nagyon rosszul sikerült. Vagy nem feltűnő helytelenség-e az, mikor a minden emberi érzésből kivetkezett, vértől és bortól részeg "hentes legény", a miútnak Ocskayt az első felvonásban megismerjük, s a milyen Ocskay csakugyan volt is, a felvonás végén elkezd érzélegni kedvesével, s szerelmes trubadurként a holdra kiabál? Afféle Jókaitól tanult contract ez, a mi érzélgős hölgyeket könnyekre fakaszt, de komoly embert határtalanul bosszant. Ennek a jellemnek kellene fejlődni, illetőleg a dráma folyamán anynyira kibontakoznia, hogy testének rugóit lelkében megláthassuk. Fejlődik is, de az író kényeskedve szerint, a mint jól nevelt drámai hőshöz illik, igen ügyesen magyarázatát adva árulásának, tisztára mosakodva minden büntől, míg végre az „örjögő fenevad“ az utolsó felvonásban felesége kötényével törülgetve könnyeit, szelid bárány gyanánt önként megy a bitófára. A gyengébb szívűek soraiból fojtott zokogások hallatszanak, nem egy Jókai-féle regényért rajongó hallgatónak könny csillog szemében s a dráma be van fejezve. Ugy hisszük, nem tévedünk, ha Herczeg Ferencnek Ocskayját a Jókai-féle regény-hűsőkkel helyeztük egy rangba, hogy pedig ezek milyen elbírálás alá esnek, senki előtt sem titok.

De a nemzeti érzés is tiltakozik az ellen, hogy egy guerillavezér, ki zsoldért annaa ajánlotta fel kardját, a ki jobban megfizette, a ki majd ennél, majd annál a fejedelemnél szolgált, nemzeti hősként szerepeljen, mikor az nem volt egyéb „bortól és vértől dihhód fenevad“-nál, a kinek eleme a harcz volt, de a ki nagy embernek és hősnak még csak csiráját sem viselte lelkében. Hiába szötte be Herczeg Ferenc az első felvonásba azt a jelenetet, mikor Ocskayt a tárogató mélabus hangján hazafias és mély érzelmek fogják el, nem hittük el neki s az egész jelenet érzélgős hatás-vadázatná; egyébként nem tűnt fel.

Egyebekben a darabot már eléggé, talán túlságosan is megvitatták, — a B. H. mozgósította még mindig és mindent védeni kész Alfát is, a ki Aristotelest és Lessinget dobálta az ellentmondók fejéhez a nagyszabásu bekaéger harczban — s így azt hisszük, felesleges róla többet beszélni. Csak azt óhajtánánk, hogy a prólog a jövő előadásokban himaradna, mert annak fölényeskedő és gunyoros hangja oly határozottan sértő a hallgatóságra, hogy ilyent megengedni még Herczeg Ferencztől is nagy merészség volt. „Ostobák vagytok ugyan, s valószínűleg nem fogjátok megérteni azt, a mit én irtam, de azért én mégis előadatom, mert kevesetadok rátok“. Ezt mondatja Herczeg kissé finomabban a közönségnek.

Az előadásról szólva, az igazán nagy szorgalommal, lelkiismeretesen és sok ambiciózival volt rendezve, a miben a fő érdem a rendezőt, Déri Béiát illeti. Kapott is ezért egy szép koszorút pályatársaitól. Sajnos, hogy mint színész csak afféle Strohmann volt, bonvivant léte drámai hőst játszva, miután szerepére más még kevésbé volt alkalkalmas. Különösen akkor volt nagyon érezhető a hiány, mikor nagyobb erőkitűzést kellett volna tennie, s ő gyenge hangjával még csak beszélni is alig tudott. Igen jó volt azonban Szatmári és felesége; előbbinek kellemes hangja, természetes, szép játéka, különösen pedig szympathikus szerepe valószággal elragadta a lelkesülő ifjúságot, mely alig tudott betelni az ovációkkal. Még is érdemelte a tapsokat e derék színész. Szatmáriné pedig a legkedvesebb és legfinomabb francia vicomte volt, a ki a mi szinpadunkon eddigelé csak fellépett, nem kevésbé ügyes és karakteriztikus lévén játékában is. Kovács Sándor (Szörényi kapitány) igazi kuruczvitész volt s szerepében mindnyájuk között a legjobb alakítást nyújtott. Ferenczi is hatást ért el azon jelenetében, mikor a vérpadra kísérik, s az áruló Ocskayval találkozik. Lányi Irma és Lőrinczy Erzsike játéka még az, a mit dicséret nélkül nem hagyhatunk; s mikor újból kijelentjük, hogy az előadás és rendezés a mi viszo-

nvainkhoz mérve teljesen kielégítő volt, ajánljuk ez érdekes darabot a közönség figyelmébe.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Többeknek. Ha bármilyen találna becsusni lapunk hasábjaira, a mely a mindenkor vallott újságírói elveinkkel meg nem egyeznek, biztosíthatunk bárkit, hogy az nem másból, csak tévedésből történhetett.

Gyermekekről. Mi is tudjuk, hogy a gyermekeket a vezető-tanítók 1/2 előtt be nem eresztik az iskolába, de ebben miniszteri rendeletre támaszkodhatnak, tehát nekik nem lehet felőni a bajt. Itt a a szülőknek kell gondjuknak lenni, hogy gyermekeik rossz időben órákkal előbb ne menjenek el a tudományok csarnokához. Egyébiránt ha tudná, hogy azok az apró imposztorok rövid öt perc alatt is mekkora rendetlenséget, zajt és port képesek csinálni s hogy négy osztályt egy ember vajmi nehezen tud csendben tartani, maga sem tartaná indokolatlannak az eljárást.

Gyűjtsünk HASZNÁLT BÉLYEGEKET!!

bármely országból való és bármely nemű, még ha egészen közönséges is. A cél: szegény gyermekeknek papokká való nevelése. Jutalmul emléktárgyakat adok, rózsafüzéretket, sz. Antal prágai Jézus képeket. A küldeményeket és esetleges kérdézősködésekkel méltóztatassék Bregenzbe Voralberg Bureau, Betlehem intézni.

Kiadó lakás

Palotai-utca 19. sz. a. egy 4 szobás utcai lakás mellékhelyiségekkel együtt május 1-órú kiadó.

Bővebbet Lichtneckert József fűszerkereskedésében.

Chief Office 48, Brixton-Road, London, SW.

Thierry A. gyógyszerész
vértképező és tápláló, valódi

Hämatin-pastillai

a legmegbízhatóbb szer a sápkór és vérszegénység ellen, valamint az ezekből származó bajok megelőzésére. Mellőzzük a gyomor idegeket tulizgató, szédítő nehéz vasborokat és használjuk csak a könnyen assimiláló pastillákat. Minden doboz a készítő aláírásával van ellátva. Egy doboz ára 4 korona portomentesen szállítva, a pénz előleges beküldése mellett

Thierry A. gyógyszer. balzsamgyára
Pregradán, Rohits-Sauerbrunn mellett.

Hirdetések

a »FEJÉRMEGYEI NAPLO«
részére
jutányos áron vétetnek fel.

260/1901. végr. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székesfejérvári kir. járásbírótság 1899. évi Sp. I. 523/6. számú végzése következtében Schwarz Soma székesfejérvári lakos javára Schwarz Jakab székesfejérvári lakos ellen 215 kor. 54 fill. s jár. erejéig 1901. évi február hó 5-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1211 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, bolti berendezés, áruk stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székesfejérvári kir. járásbírótság 1901-ik évi V. I. 21/2. számú végzése folytán székesfejérvárott, Ósz-utca 2. sz. a. és folytatva Kórház-utca 23. sz. a. házában leendő eszközzésére 1901. évi márczius hó 18-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Székesfejérvárott, 1901. február hó 21. napján.

Havas Sándor,
kir. bírósági végrehajtó.

209/1901. végrh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a székesfejérvári kir. járásbírótság 1899. évi V. II. 463/1. számú végzése következtében Lövy és Faltin bécsi cég javára Kaufmann Fanny szefejérvári cég ellen 59 kor. 78 fill. s jár. erejéig 1900. évi június hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján felül foglalt és 2144 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, nyomdai gépek és felszerelések, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a székesfejérvári kir. járásbírótság 1899. évi V. II. 463/8. számú végzése folytán 59 kor. 78 fill. tökekövetelés és jár. erejéig Székesfejérvárott alperes Kossuth-utca 13. szám alatti nyomdájában és lakásán leendő eszközzésére 1901. évi márczius hó 12-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Székesfejérvárott, 1901. évi február hó 16. napján.

Havas Sándor,
kir. bírósági végrehajtó.
Budai-ut 17. sz.